

Subjectieve beleving bij antipsychotische polyfarmacie

Waarom dit onderzoek?

Bij circa 10-30% van mensen met een psychotische stoornis wordt een combinatie van verschillende antipsychotica voorgeschreven. Antipsychotische polyfarmacie (APP) wordt voornamelijk gehanteerd als andere strategieën, waaronder clozapine, onvoldoende effect hebben of te veel bijwerkingen veroorzaken. Voor APP bestaat echter geen duidelijke wetenschappelijke evidentie en het wordt dan ook niet geadviseerd in richtlijnen. Onderzoek naar de effecten van APP is voornamelijk gebaseerd op objectieve uitkomstmaten zoals terugval, opname, ernst van bijwerkingen en symptomen. We weten echter relatief weinig over het perspectief en ervaringen van patiënten.

Onderzoeksvraag

Hoe tevreden zijn patiënten die APP voorgeschreven krijgen in vergelijking met patiënten die monotherapie krijgen?

Hoe werd dit onderzocht?

Wij maakten gebruik van gegevens van 185 patiënten gediagnosticeerd met schizofrenie of een psychotische stoornis.¹ Data waren verzameld in een longitudinaal cohortonderzoek in twee ggz-instellingen in Amsterdam, Arkin en GGZ inGeest. De primaire uitkomst was patiënttevredenheid met antipsychotica gemeten met de *Treatment Satisfaction Questionnaire for Medication* (TSQM).

Belangrijkste resultaten

Van de ambulante patiënten kreeg 14% twee verschillende antipsychotica voorgeschreven. Bij klinische patiënten was dit 38%. De gemiddelde totale dosering bij deze patiënten was

hoog, namelijk 2,21 *defined daily dose* (DDD) in vergelijking met 1,23 DDD bij monotherapie. Patiënten met twee antipsychotica waren even tevreden over de effectiviteit en gebruiksgemak en hadden een even grote algemene tevredenheid als patiënten die monotherapie kregen. Wel waren zij minder tevreden over de bijwerkingen (gemiddeld 18 punten lager op een schaal van 0 tot 100). In deze analyses hadden we gecorrigeerd voor de effecten van clozapine, dosering en gebruik van depotmedicatie.

Consequenties

Ook in onze steekproef kwam APP vaak voor. Opvallend is de relatief hoge dosering bij deze groep. Patiënten die twee antipsychotica krijgen, zijn in vergelijking met degenen die 1 antipsychoticum krijgen, minder tevreden over de bijwerkingen, maar zijn even tevreden over de effectiviteit en ook is hun eindoordeel, alles in overweging genomen, even positief. Dit is interessant als we ervan uitgaan dat APP vooral wordt toegepast bij patiënten die onvoldoende herstellen op een enkel antipsychoticum, inclusief clozapine. Deze resultaten lijken erop te wijzen dat APP, gezien vanuit het perspectief van patiënten, ondanks hogere bijwerkingen een goed alternatief kan zijn. Meer kennis is nodig over toepassingen van combinaties van antipsychotica en het effect daarvan op subjectieve uitkomstmaten.

AUTEUR

Martijn Kikkert

E-mail: martijn.kikkert@arkin.nl

LITERATUUR

- 1 Kikkert MJ, de Mooij L, de Koning M, Dekker J. Subjective medication satisfaction with antipsychotic polypharmacy in a naturalistic inpatient and outpatient sample. *J Clin Psychiatry* 2022; 83: 20m13756.